

ROMANIT SUOMESSA

– MUISTOJA RINNAKKAISELOSTA 1950-LUVULTA TÄHÄN PÄIVÄÄN

Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran ja Romaniasiain neuvottelukunnan keruu 17.11.2009–31.12.2010

Romanit ovat eläneet muun suomalaisen väestön keskuudessa aina 1500-luvulta lähtien. Tiivis vuorovaikutus synnytti eri paikkakunnilla omat totunnaiset tapansa kaskuineen, kortteeripaikkoineen ja hevoskauppoineen. Sotien jälkeen moni asia romanien ja muun väestön välisissä suhteissa on kuitenkin muuttunut.

Romanit Suomessa -keruu on osa Romaniasiain neuvottelukunnan (RONK) ja Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran (SKS) Suomen romanien historia -tutkimushanketta.

Toivomme teidänkin kartuttavan yhteistä kulttuuriperintöämme. SKS:n kansanrunousarkistossa on suomalaista romaniperinnettä 1960-luvulta lähtien yli 400 tuntia.

Toivomme kirjoituksia sekä romaneilta että muulta väestöltä. Kirjoittakaa muistoistanne ja kuulemistanne tarinoista niin vapaa-ajalta kuin työnteosta, kohtaamisista ja yhteiselosta.

Seuraavassa kirjoittamisenne tueksi muutamia rinnakkaiseloja mahdollisesti valottavia aihealueita. Voitte huoletta ohittaa kysymykset, jotka tuntuvat omalla kohdallanne vierailta. Ja jos mieleenne tulee jokin muu romanien ja muun väestön rinnakkaiseloon liittyvä asia, kirjoittakaa siitä.

ASUMINEN JA ASUNNOT

- Minkälaisissa yhteyksissä romanit ja muu väestö kohtasivat paikkakunnallanne?
- Miten paikkakunnalla suhtauduttiin siellä jo asuviin ja vastatulleisiin romaneihin?
- Mihin sukuihin paikkakunnallanne olleet romanit kuuluivat ja millä nimellä heitä kutsuttiin?
- Oliko romaneilla mökkejä tai taloja, vai miten he asuivat? Millaisia nämä asunnot olivat?
- Olivatko romanien asumukset muun asutuksen keskellä vai erillään siitä?
- Milloin romaneilla oli tapana yöpyä muun väestön taloissa?

EVAKKOROMANIT, MUUTOT KAUPUNKEIHIN, SIIRTOLAISUUS RUOTSIIN

- Kertokaa paikkakunnalle toisen maailmansodan jälkeen muuttaneista Karjalan romaneista. Mihin sukuihin he kuuluivat?
- Jos olette itse evakkoromanien perheestä, kertokaa evakkovaiheista. Miten evakkoromaneihin suhtauduttiin?
- Kertokaa romanien muutosta paikkakunnaltanne kaupunkiin. Tai jos asuite kaupungissa, kertokaa sinne muuttaneista romaneista.
- Jos olette maalta kaupunkiin muuttaneesta romaniperheestä, millaisia muistoja teille jäi tästä. Oliko muuton yhteydessä asunnon ja työn hankkimisessa vaikeuksia?
- Kertokaa paikkakunnaltanne Ruotsiin muuttaneista romaneista. Jos kuulutte itse Ruotsiin muuttaneeseen romaniperheeseen, millaisia kokemuksia teillä on tästä.

PÄIVÄKOTI, KOULU, KIRKKO JA ARMEIJA

- Miten romanit ja muun väestön lapset suhtautuivat toisiinsa koulussa, miten opettajat?
- Millaista oli romanilasten ja muuhun väestöön kuuluvien lasten yhteiselo päiväkodeissa?
- Kertokaa elämästä Mustalaislähetyksen (Romano Missio) lastenkodissa, tai kirjoittakaa niistä kuulemistanne tarinoista.
- Miten osallistuitte paikkakunnan seurakuntaelämään?
- Onko teillä muistoja siitä, miten romaneihin suhteuduttiin armeijassa?

TYÖTÄ JA KAUPANKÄYNTIÄ

- Millä tavoilla romanit hankkivat elantonsa paikkakunnallanne?
- Miten romaneihin suhtauduttiin työpaikalla?
- Millaisia muistoja teillä on romanien ja muun väestön välisestä kaupankäynnistä?

ROMANIEN JA MUUN VÄESTÖN VÄLISET AVIOLIITOT

- Miten näihin pariskuntiin suhtauduttiin?
- Elivätkö he enemmän romanitapojen vai muiden väestöryhmien tapojen mukaisesti?
- Miten nämä avioliitot muuttivat eri väestöryhmien suhtautumista toisiinsa?

YSTÄVYYSSUHTEET JA RISTIRIIDAT

- Millaisia ystävyyssuhteita oli romanien ja muun väestön välillä paikkakunnallanne?
- Millaisia romanien ja muun väestön naapuruussuhteet olivat?
- Millaisissa tilanteissa romanien ja muun väestön välille syntyi ristiriitoja?
- Millaista oli häirintä puolin ja toisin?

KASKUT, SANAT JA LAULUT

- Millaisia kaskuja tai tarinoita muistatte romanien ja muun väestön yhteiselosta?
- Millä nimityksillä toista väestöryhmää kutsuttiin?
- Muistatko muita erityisiä sanoja tai sanontoja, jotka liittyivät romanien ja muun väestön kanssakäymiseen?
- Muistatteko lauluja, joissa romanien ja muun väestön suhteita käsiteltiin?

Romanit Suomessa -keruussa kerätään ensisijaisesti tekstejä, mutta voitte lähettää myös valokuvia sekä äänitetyjä tarinoita ja lauluja. Kaikki aineisto tallennetaan SKS:n kansanrunousarkistoon, jossa se on tutkijoiden käytettävissä. Kaikkea aineistoa käsitellään luottamuksellisesti.

Lähetäkää kirjoituksenne **31.12..2010 mennessä** osoitteeseen SKS, kansanrunousarkisto, PL 259, 00171 Helsinki tai sähköpostitse osoitteeseen keruu@finlit.fi. Merkitkää kuoreen tai viestin aihekenttään tunnus ”**Romanit Suomessa**”.

Romanit Suomessa -keruun tulokset julkistetaan vuonna 2011. Kaikkien vastaajien kesken jaetaan raha- ja kirjapalkintoja.

Romanit Suomessa -keruun järjestävät RONK, SKS:n kansanrunousarkisto ja Suomen romanien historia -tutkimushanke.

Palkintolautakunta: ylitarkastaja Sarita Friman-Korpela (RONK), dosentti Panu Pulma (Suomen romanien historia -tutkimushanke), arkistonjohtaja Lauri Harvilahti (SKS). Palkintolautakunnan sihteerinä toimii arkistotutkija Risto Blomster (SKS).

Vastausohjeet

Kirjoittakaa vain paperin toiselle puolelle. Kirjoittakaa eri paperille henkilötietonne: nimi, osoite, puhelinnumero tai sähköposti, syntymäaika ja -paikka sekä allekirjoitettu suostumuksenne siihen, että lähettämänne aineisto arkistoidaan nimellänne tutkimuskäyttöön Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kansanrunousarkistoon.

Valokuvat: Kirjoittakaa jokaisesta kuvasta erilliselle paperille tärkeimmät tiedot: kuvausaika ja -paikka, aihe, henkilöt sekä kuvaaja. Merkitkää myös, haluatteko, että palautamme kuvanne tai negatiivinne. Älkää kiinnittäkö kuvia mihinkään. Jos kuvanne ovat digitaalisia, lähetäkää kuvatiedostot. Lisäohjeita saatte SKS:n kuva-arkistosta (p. 0201 131 286).

Äänitteet: Sanelkaa ensin haastattelu-aika ja -paikka. Sanelkaa myös henkilötietonne ja mahdollisen haastateltavan henkilötiedot. Pyytäkää haastateltavalta suostumus siihen, että aineisto arkistoidaan hänen nimellään kansanrunousarkistoon tutkimuskäyttöön. Merkitkää nämä tiedot myös äänitteen koteloon ja kertokaa mielellään äänitteen sisältö lyhyesti myös erillisellä paperilla.

Lisätietoja:

Arkistotutkija Risto Blomster, p. 0201 131 249, risto.blomster@finlit.fi
SKS:n kansanrunousarkisto, p. 0201 131 240, keruu@finlit.fi

